

Księgozbiory rozproszone
(Po)wojenne losy kolekcji książki dawnej

Dispersed Libraries
(Post)war Fates of Early Printed Book Collections

24-25.04.2025
Wrocław

Narodowa Biblioteka Ossolineum
Ossolineum National Library

Partner

Ministerstwo Edukacji i Religii

Dofinansowanie / Co-financed by

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

 Dobra Nauka II

Patronat honorowy / Honorary patronage

PROGRAM

9.00-9.15: dr Dorota Sidorowicz Mulak, wicedyrektor Zakładu Narodowego im. Ossolińskich ds. Biblioteki Ossolineum: *Powitanie / Welcome talk*

Key speaker

9.15-9.45: assoc. prof. Peter Sjökvist (Uppsala University, Sweden): *Looted books: fates of the book collections from Central Europe now held in Sweden*

Sesja I: Prawne i praktyczne aspekty rozpraszania księgozbiorów = Session I: Legal and practical aspects of dispersing book collections

9.45-10.00: dr Dorota Sidorowicz-Mulak (Narodowa Biblioteka Ossolineum, Polska): *Ochrona i restytucja księgozbiorów rozproszonych w konfliktach wojennych w świetle prawa międzynarodowego i polskiego* [Protection and restitution of book collections dispersed in war conflicts according to international and Polish law]

10.00-10.15: płk Janusz Zając (Międzynarodowy Ośrodek Szkolenia i Badań nad Dziedzictwem Kultury w Zagrożeniu im. mjr. prof. Karola Estreichera, Polska): *Restytucja dóbr kultury na przykładzie działalności mjr prof. Karola Estreichera* [Restitution of cultural assets as exemplified by the activities of Major Prof. Karol Estreicher]

10.15-10.30: ppor. Agata Buchholtz (Międzynarodowy Ośrodek Szkolenia i Badań nad Dziedzictwem Kultury w Zagrożeniu im. mjr. prof. Karola Estreichera, Polska): *Księgozbiory rozpraszane w czasie konfliktów zbrojnych. Ochrona dziedzictwa kulturowego wyzwaniem XXI wieku* [Book Collections Dispersed During Armed Conflicts: Protecting Cultural Heritage as a Challenge for the 21st Century]

Sesja II: Księgozbiory rozpraszane w czasie konfliktów wojennych w XVII–XVIII w. = Session II: Book collections dispersed during military conflicts in the 17th–18th centuries

10.45–11.00: dr Lenka Veselá (Library of the Czech Academy of Sciences, Czech Republic): *Literary spoils of war from the Czech Lands (1645–1648) – A specific case of wartime plunder?*

11.00–11.15: dr Henning Hansen (Swedish National Heritage Board, Sweden): *War Booty at the Library of the Royal Swedish Academy of Letters, History and Antiquities*

11.15–11.30: Elin Andersson (National Library of Sweden), dr hab., prof. UJ Justyna Kiliańczyk-Zięba (Uniwersytet Jagielloński, Polska): *Polish books in a Swedish school library*

11.30–11.45: dr hab., prof. IS PAN Ewa Manikowska (Polska Akademia Nauk, Instytut Sztuki): *The library of Bernardo Bellotto (1721–1780) lost during the siege of Dresden in 1760*

12.00–12.45: Obiad // Lunch

Sesja III: Księgozbiory rozpraszane w czasie konfliktów wojennych w XIX w. - do 1939 r. = Session III: Book collections dispersed during military conflicts in the 19th century - until 1939

12.45–13.00: Marianna Czapnik (badacz niezależny, Polska): *Zachowane w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej w St. Petersburgu fragmenty księgozbiorów z dawnej Biblioteki Publicznej przy Królewskim Uniwersytecie Warszawskim* [Fragments of the book collections from the former Public Library at the Royal University of Warsaw, preserved in the Russian National Library in St. Petersburg]

13.00–13.15: dr Bogdan Trifunović (Čačak Public Library, Serbia): *Old Serbian Books at the Chester Beatty Collection in Dublin: Postwar Fate and the Question of Provenance*

13.15–13.30: dr Agnieszka Franczyk-Cegła (Narodowa Biblioteka Ossolineum, Polska): *Rozpraszanie galicyjskich księgozbiorów w czasie I wojny światowej* [The dispersal of Galician book collections during World War I]

13.30–13.45: dr hab. Krisztina Rábai (University of Szeged, Hungary): *How did they survive? Lost, confiscated, collectivised church library collections in Central- Eastern Europe*

13.45–14.15: Dyskusja, przerwa kawowa // Discussion, coffee break

Sesja IV: Księgozbiory rozpraszane w czasie II wojny światowej = Session IV: Book collections dispersed during World War II

14.15–14.30: Sebastian Finsterwalder (Zentral- und Landesbibliothek Berlin, Germany): *Giving structure to obscurity – shelf-marks and numbers in the Looted Cultural Assets database*

14.30–14.45: Beata Gryzio (Polska Akademia Nauk Biblioteka Gdańska, Polska): *Stadtbibliothek zu Königsberg: wątki proveniencyjne w powojennej akcesji PAN Biblioteki Gdańskiej* [Stadtbibliothek zu Königsberg: provenance threads in the post-war accession of the PAN Gdańsk Library]

14.45–15.00: dr Julia Możdżeń (Uniwersytet Gdański, Polska), Ilona Lewandowska (Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, Polska), Karol Zonenberg (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska):

Berlinka czy kolekcja berlińska? Różnorodność zbiorów proveniencji berlińskiej w BU UMK [Berlinka or Berlin collection? The diversity of collections of Berlin provenance at UMK Library]

15.00-15.15: dr Alicja Bielak (Polska Akademia Nauk, Instytut Filozofii i Socjologii, Polska): *Reconstructing the Library and Research Workshop of the Lutheran Theologian and Orientalist Nicolaus Köppen*

Sesja V: Księgozbiory rozpraszane w czasie II wojny światowej – muzykalia = Session V: Book collections dispersed during World War II – musical items

15.30-15.45: dr hab., prof. UAM Alina Mądry (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska), Alicja Zabrocka (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Polska): *Rozproszony księgozbiór Musikalischer Verein zu Mitau w Poznaniu – historia proveniencji, migracji i poszukiwań*

15.45-16.00: dr Tomasz Górny (Uniwersytet Warszawski, Polska): *Relokacja muzykaliów na terenie Polski po drugiej wojnie światowej – prezentacja projektu [Relocation of musical items in Poland after World War II – presentation of the project]*

16.00-16.15: dr Anna Bujko (Instytut Północny im. W. Kętrzyńskiego, Polska): *(Nie)ocalałe z powojennej pożogi. Zbiory pierwszej biblioteki muzycznej na Warmii i Mazurach po II wojnie światowej [(Not)saved from the Post-War Conflagrations: Collections of the First Music Library in Warmia and Mazury after World War II]*

16.15-16.30: Sonia Wronkowska (Biblioteka Narodowa, Polska), dr Grzegorz Joachimiak (Uniwersytet Wrocławski, Polska): *The former music collection of Aleksander Poliński (1845-1916): research status and perspectives*

DZIEŃ DRUGI // DAY II

Sesja I: Księgozbiory rozpraszane w czasie II wojny światowej – biblioteki rodowe = Session I: Book collections dispersed during World War II – family libraries

9.00-9.15: Daniela Škulová (Slovak National Library, Slovakia): *The Fate of the Library of the Csáky Noble Family during and after the Second World War*

9.15-9.30: dr Monika Sulejewicz-Nowicka (Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego, Polska): *W(y)prowadzane biblioteki ziemiańskie (na przykładzie starodrukowych zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego). Studium kilku przypadków* [On removing the gentry libraries on the example of the old-print collections of the University of Lodz Library. A study of several cases]

9.30-9.45: Jadwiga Jaźwierska (Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Polska): *Część rozproszonej kolekcji: „Bibliotheca Rudolphina” – zespół starych druków i rękopisów muzycznych z zasobu Biblioteki Uniwersyteckiej KUL* [Part of a scattered collection: "Bibliotheca Rudolphina" – a collection of early printed books and musical manuscripts from the Catholic University of Lublin Library].

9.45-10.00: dr Michał Antonowicz (Kujawsko-Pomorskie Centrum Dziedzictwa w Toruniu, Polska): *Książki dawne w bibliotece Szczanieckich z Nawry i jej (po)wojenne rozproszenie* [Old books in the Szczaniecki library from Nawra and its (post)war dispersion]

10.00-10.15: dr Joanna Milewska-Kozłowska (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Polska): *Rozproszony księgozbiór książek heskich w Warszawie* [The dispersed book collection of the Hessian princes in Warsaw]

10.15-10.30: Alicja Łuczyńska (Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, Polska): *Pruskie księgozbiory rodowe i ich losy po zakończeniu II wojny światowej* [Prussian family book collections and their fate after the end of World War II]

–

10.30-11.00: dyskusja, przerwa kawowa // discussion, coffee break

Sesja II: Księgozbiory rozpraszane w czasie konfliktów wojennych w XX w. – zbiory zabezpieczone = Session II: Book collections dispersed during military conflicts in the 20th century – secured collections

11.00-11.15: dr Sonja Svoljšak (National and University Library, Ljubljana, Slovenia): *Tracing the Provenances of Incunabula and Cinquecentinae From the Federal Collection Center of the Socialist Republic of Slovenia*

11.15-11.30: Magdalena Awianowicz, dr Andrzej Mycio (Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, Polska): *Proweniencja zbiorów zabezpieczonych zgromadzonych w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu* [Provenance of secured collections gathered at the University Library in Toruń]

11.30-11.45: dr Janina Kosman, Bartosz Sitarz (Archiwum Państwowe w Szczecinie, Polska): *Rozpraszanie, scalanie, „urzędowy szaber” czyli losy księgozbiorów historycznych na przykładzie biblioteki Archiwum Państwowego w Szczecinie* [Dispersing, consolidating, "official looting", or the fate of historical book collections as exemplified by the library of the State Archives in Szczecin]

11.45-12.00: Renata Wilgosiewicz-Skutecka (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Polska): *Biblioteka braci Grimm jako przykład rozproszonego księgozbioru - stan badań i perspektywy badawcze w świetle odnalezienia fragmentu księgozbioru w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu* [The Brothers Grimm Library as an Example of a Dispersed Book Collection - the State of Research and Research Perspectives in the Light of the Discovery of a Fragment of the Book Collection at the University Library in Poznań]

12.00-12.15: dr hab. Rafał Wójcik (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Polska): *Nie tylko bracia Grimm. O książkach z biblioteki Leopolda Hirschberga (1867-1929) w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu* [Not only the Brothers Grimm. On Books from the Library of Leopold Hirschberg (1867-1929) in the Collections of the University Library in Poznań]

12.15-12.30: Karolina Tomczyk-Kozioł (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Polska): *Księgozbiór wrocławskiej loży „Friedrich zum goldenen Zepter” w zbiorach wolnomularskich Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu* [The Book collection of the Wrocław lodge "Friedrich zum goldenen Zepter" in the Masonic collections of the University Library in Poznań]

12.30-12.45: dr Elisabeth Rudolph (Humboldt University Berlin, Germany/Brusov State University, Yerevan, Armenia): *Methods of Reconstructing Historical Book Collections of Former School Libraries in Poland and the Czech Republic*

12.45-13.30: Obiad // Lunch

Sesja III: Księgozbiory rozpraszane w czasie II wojny światowej – Lwów i Warszawa = Session III: Book collections dispersed during World War II – Lviv and Warsaw

13.45-13.50: Zuzanna Ruszar (Biblioteka Jagiellońska, Polska): *Losy zbiorów Wincentego Nowiny-Smagłowskiego oraz Biblioteki Miejskiej w Stanisławowie po 1939 roku. Komunikat o stanie badań* [The fate of the collections of Wincenty Nowina-Smagłowski and the Municipal Library in Stanisławów after 1939. Brief remarks on the state of research]

13.50-14.00: prof. dr hab. Jolanta Gwóźdź (Uniwersytet Śląski, Polska): *Rozproszenie Biblioteki Baworowskich po II wojnie światowej. Komunikat* [Dispersal of the Baworowski Library after World War II. Brief remarks]

14.00-14.15: dr Agnieszka Fabiańska (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Polska): *Rękopisy Alojzego Ludwika Chiariniego – charakterystyka kolekcji i jej dzieje* [Manuscripts of Aloysius Ludwik Chiarini – characteristics of the collection and its history]

14.15-14.30: Nawojka Cieślińska-Lobkowicz (badacz niezależny, Polska): *Starodruki i inkunabuty Biblioteki Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego i ich losy wojenne* [Early printed books and incunabula from the Warsaw Medical Society Library and their war fate]

14.30-14.45: Wiktor Sybilski (Biblioteka Żydowskiego Instytutu Historycznego, Polska): *Nowe-stare źródła do historii biblioteki judaistycznej na Tłomackiem w Warszawie* [New and old sources to the history of the Judaic library on Tłomackie in Warsaw]

14.45-15.00: dr Mariusz Kolmasiak (Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, Polska): *Z Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze do Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, czyli niezwykle losy pierwszego wydania sienkiewiczowskiego „Ogniem i mieczem”* [From the Józef Piłsudski Museum in the Belweder

Palace to the Józef Piłsudski Museum in Sulejówek, or the extraordinary fate of the first edition of Sienkiewicz's "With Fire and Sword"]